

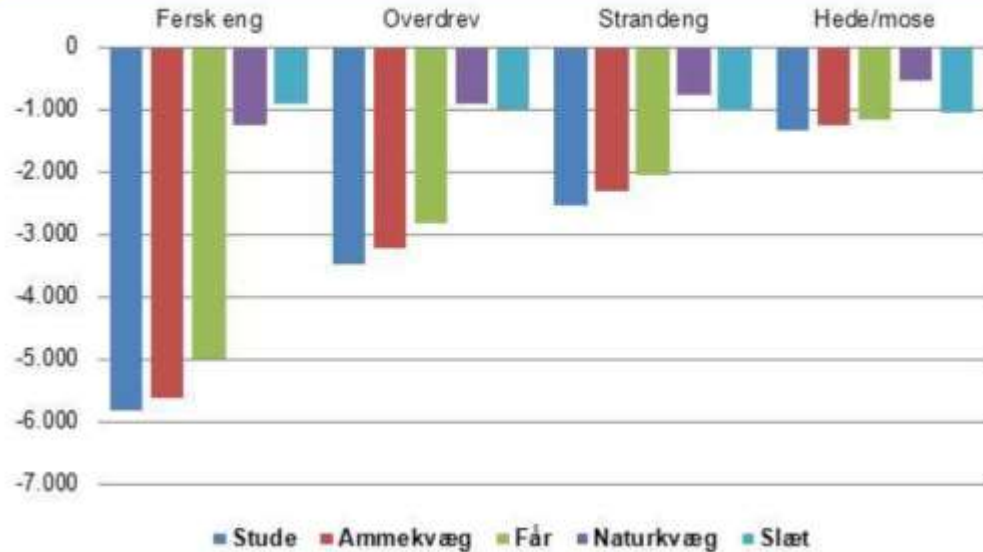

God økonomi i naturplejen? Ja tak!

Natur og Miljø, Herning den 6. juni 2018

Christina W. Kærgaard, Agri Nord

Figur 1.1. Nettoomkostninger ved forskellige plejeformer på naturarealer, uden tilskud, foldstørrelse 15 ha, kr./ha

- Bedst økonomi på arealer med færrest dyr og omvendt
- Besparelser på opstaldning ved helårsgræsning
- Bedre økonomi ved stordrift

Fra Rapport nr. 211 Økonomiske analyser af naturplejemetoder i beskyttede områder (Fødevarerøkonomisk Institut 2012)

https://static-curis.ku.dk/portal/files/38490503/FOI_rapport_211.pdf

**342.000 ha plejekrævende areal
heraf 120.000 ha til græsning
og 125.000 ha til høslæt**

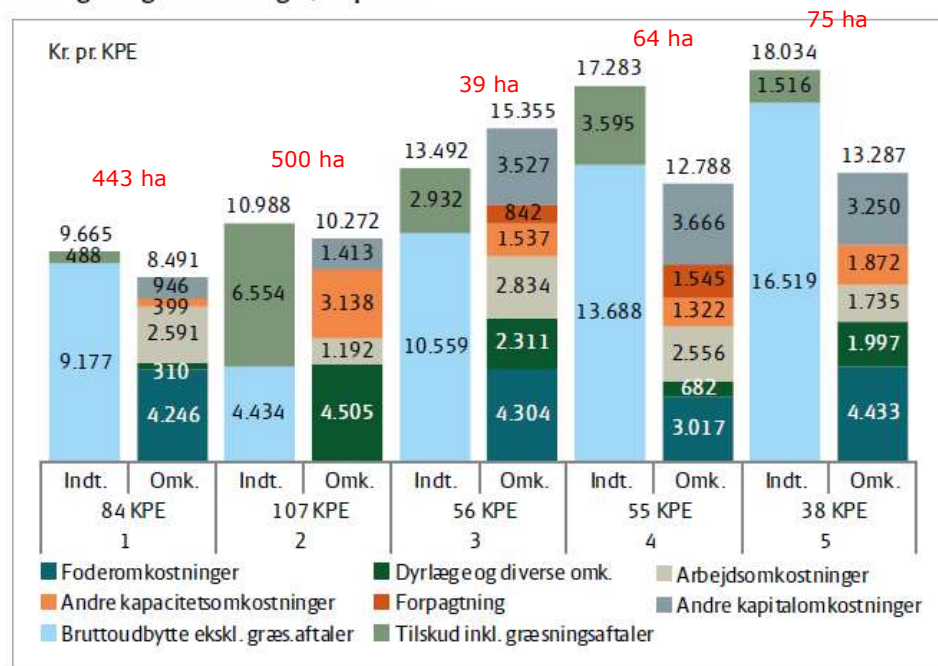
For få dyr til at dække behovet

<http://www.dmu.dk/Pub/TR13.pdf>

Analyse af 5 forskellige naturplejebudrifter 2016

Indtægter og omkostninger, kr. pr KPE.

Figur 1. Indtægter og omkostninger pr. KPE i 2015. En KPE er en årsammeko, et årsopdræt og en halv slagtekalv. For bedrifter, der ikke udvider eller køber kalve ind, vil det ca. svare til antallet af årskøer.

- Læg en strategi: Afsætning af kød og/eller tilskud?
- Analyser økonomien
- Udgifter til stald?
- Udgifter til foder?
- Arealernes beliggenhed?
- Egne arealer eller lejede?

Fra faktaark om naturpleje: Sådan får du økonomi i naturpleje, Seges, 2016

https://www.landbrugsinfo.dk/miljoe/natur-og-arealforvaltning/natur-kultur-vildtpleje/naturpleje/sider/faktaark-om-naturpleje_pl_13_1478.aspx

Hvad skal der til for at du vil afgræsse naturarealer eller afgræsse flere naturarealer end du gør i dag?

- Jordfordeling – større sammenhængende arealer
- Kontrol og regler – forenkling og forbedring
- Tilskudsordning til anlæg og udstyr
- Vogter/pasningsordning til dyr (ligesom Græsningsudvalget i Fosdalen)
- Våde arealer er en ekstra udfordring for dyrene
- Bedre afsætning af kød

Kontrol og regler – rigtig mange regler!

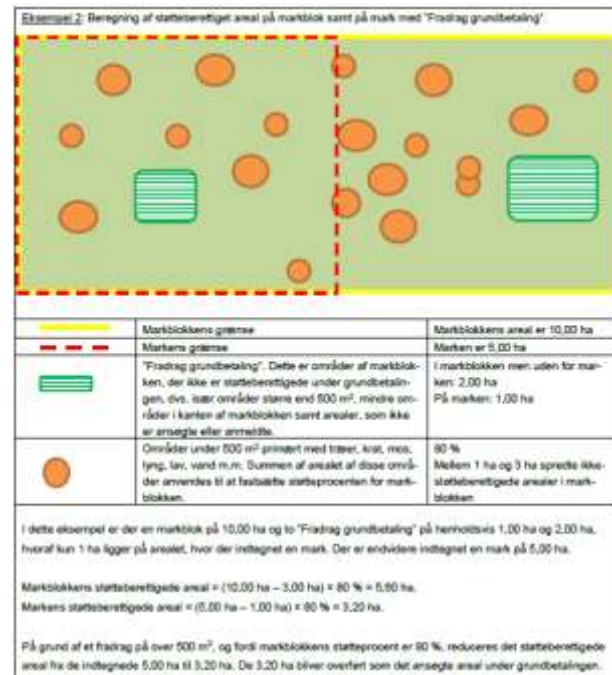

- Pleje af græs og natur
- Grundbetaling
- Diverse regler om dyrehold (miljøtilladelse, CHR-registrering, øremærker, udegående dyr, parasitter)
- Krydsoverensstemmelse
- Regler for slagtning
- Økologi
- .....

Grundbetaling – græsning

- Aktivitetskrav: slåning eller græsning
- Områder større end 100m², der ikke er slået eller græsset er ikke støtteberettigede
- Plantedække (trampestier tilladt)
- 50 % af plantedækket fremstår afgræsset og under 40 cm d. 15. september
- Over 50 % mos, lav og/eller dværgbuske er ikke støtteberettigede arealer
- Landbrugsdriften må ikke være væsentlig hæmmet af andre aktiviteter på arealet

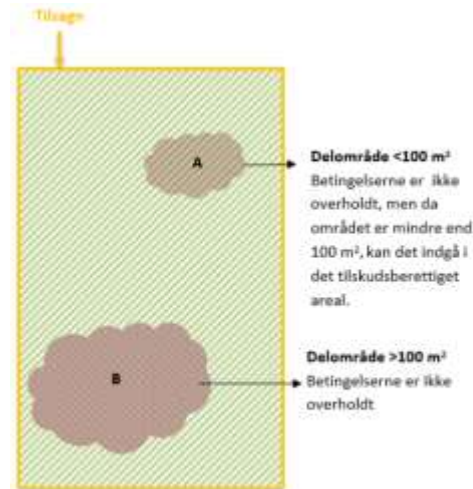
http://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Tilskud/Arealtilskud/Direkte_stoette_-_grundbetaling_mm/2018/Vejledning_om_grundbetaling_2018.pdf

- Arealer over 100m² uden plantedække eller som ikke græsses eller slås er ikke støtteberettigede (fx krat eller områder dyrene går udenom).
- Ved græsning må der tages høslet efter 21. juni

Forpligtigelse Synligt afgræsset 15. september

- Kan kombineres med grundbetaling

Figur 3. Delområder over 100 m² der ikke overholder tilslagsbetingelserne skal fratrækkes tilslagsarealet.

Eksempel: Område B er over 100 m² og har ikke mindst 1/3 plantedække i forhold til sort jord. Det kan derfor ikke godkendes. Mindre områder under 100 m² kan godkendes, når de er en del af en helhed, som lever op til tilslagsnets betingelser. Område A kan derfor godkendes.

http://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Tilskud/Arealetilskud/Miljoe_oekologitilskud/2018/Vejledning_om_tilskud_til_Pleje_af_graes-og_naturarealer_2018.pdf

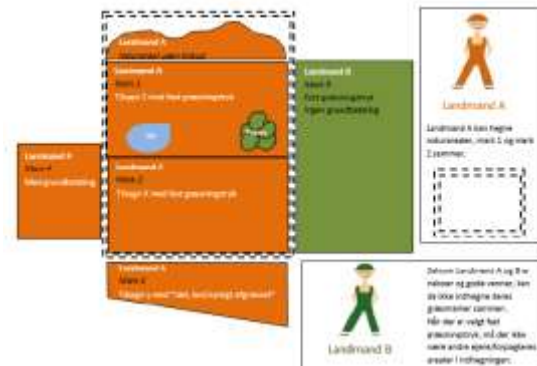
Forpligtigelse Fast græsningstryk juni, juli, august

- Obs på regler for samhegning –kun en ansøger i hegnet
- Græsningstryk skal beregnes ud fra det græsningsegkede areal i hegnet og ikke kun på arealet, der søges tilskud på.
- Obs ved projekter der medfører vandstandshævning

Kontrol og sanktioner

- Forsat mange sanktioner pga. arealstørrelse og manglende afgræsning
- Lempeligere sanktioner

Figur 1. Hegningsregler ved fast græsningstryk

Tilskudsstørrelser til sammenligning

- Afgræsning med grundbetaling:
Ca. 2000,- + 1650,-
= ca. 3650,-/ha
- Afgræsning uden grundbetaling:
2600,-/ha

- Øremærker skal sættes i senest 20 dage efter fødsel (mulighed for dispensation op til 6 måneder)
- Tabte øremærker skal erstattes med det samme
- Registrering og indberetning i CHR: fødsel, død, slagtning og flytning. Frist 7 dage
- Markbloksnummer hvor dyrene græsser skal indberettes
- Aflivning på arealet er nødslagtning – normen er at dyrene skal transporteres til slagteriet og slagtes der

Tjekliste til aftale mellem dyreholder og lodsejer om plejen

- Tilskud/betaling
- Valg af dyr
- Græsningsperiode
- Tilskudsfordring
- Hegn, vand, strøm og fangefold
- Læskur
- Afpudsning af areal
- Vedligehold af grøfter
- Tilsyn
- Publikumsinfo

Se mere på Seges faktaark om naturpleje

https://www.landbrugsinfo.dk/miljoe/natur-og-arealforvaltning/natur-kultur-vildtpleje/naturpleje/sider/faktaark-om-naturpleje_pl_13_1478.aspx

Græsningsaftale vs. forpagtning

FORPAGTNINGSAFTALE

- o Løber typisk over flere år.
- o Afregnes pr. ha.
- o Giver forpagter adgang til at varetage driften af arealet.
- o Giver forpagter adgang til at gøde arealet (hvis tilladt).
- o Forpagter bestemmer, hvilke dyr der må gå på arealet.
- o Kan omfatte overdragelse af miljøtilsagn eller give forpagter adgang til at søge dem.
- o Giver mulighed for at forpagter kan søge støtte.
- o Pålægger forpagter alt ansvar for drift af arealet - herunder hegn og installationer.

GRÆSNINGSAFTALE

- o Løber typisk én sæson ad gangen, men der kan laves flerårige aftaler.
- o Afregnes pr. dyr.
- o Ejer kan have aftaler med flere dyreholdere.
- o Dyreholder har ikke ret til at foretage anden drift på arealet.
- o Betalingsrettigheder og miljøtilsagn medfølger ikke.
- o Ejer vedligeholder arealet, hegnet og eventuelle installationer.

Græsningsaftale

Imellem parterne:

Navn: _____ (herfor benævnt retligstholder)

Adresse: _____

Telefon: _____

og

Navn: _____ (herfor benævnt ejerforpagter)

Adresse: _____

Telefon: _____

Er begge dele indgået skriftligt for perioden _____ til _____ om græsningsret for _____ ha.

Dokumentation udgør kr. _____ pr. dyr, i alt kr. _____, og forfatter til betaling _____

I øvrigt afklare det af ejerforpagter:

- For mulighed for at lade andre dyr afgræse arealet. (Betinget af arealets bestemmelse).
- Opkast og vedtægtsretter ligger _____
- Gøder anvendes og udføres det i et godkendt regi _____
- Opkastene direkte skatte i forhold til regnerne i miljøtilsagnsreguleringen.

Retligstholder har det fulde ansvar for pasning af dyrene, herunder bl.a. fodring, opsyn, herunder søgen med insekt og vædding. Dogge sætter de ansvar med og overvåger på de dyr, der gælder i forhold til krydsavkommet. Løber for så vidt angår dyrefodt og areal.

Retligstholder indtæller ejerforpagter for eventuel økonomisk løn denne måle tids som følge af retligstholders overvågnings af arealstørrelse krydsavkommet.

Udgifter udgår: _____

_____ d _____

_____ d _____

Retligstholder _____

Ejerforpagter _____

Kontaktpersoner for den person, der ejer de dyr, der skal afgræse arealet hos ejerforpagter.

- Økologiske og ikke-økologiske dyr må
  - aldrig gå i samme fold på økologiske arealer
  - gerne gå i samme fold på ikke-økologiske fælles græsningsarealer, offentligt ejede eller ejede af et fælles græsningslaug
- Økologiske dyr kan græsse "ikke-økologiske" naturarealer, hvis driften af arealerne kan sidestilles som økologisk. Arealerne skal indberettes
- Der kan ikke gives økologitilskud til naturarealer, alene MVJ
- Økologi medfører årlig kontrol (og mere papirarbejde)
- Økologisk naturpleje er dyrere pga. øget administration, men der er ikke ekstra tilskud

